

ANTON MARTIN SLOMŠEK

PO MILOSTI BOŽI

KNJAZ INO ŠKOF LAVANTINSKI

POZDRAVIM SVOJE LJUBE OVCICE

VSIM VERNIM LAVANTINSKE ŠKOFIJE

SREČO INO VSE DOBRO OD BOGA

ŽELIM.

Preljubi! Slovenci se radi prav po keršansko pozdravijo, rekóč: *Heaven bodi Jezus Kristus!* Tudi jaz vas ravno tak po domače pozdravim, vam po starim znanji roko podam ino Boga prosim, de bi bil jaz svoje škofije, vi pa mene svojiga škofa veseli; naj bi veliko let v gnadi božji skupej živeli *h časti Bogu, našim dušam pa k izveličanju*. De bo pa naše veselje gotovo, naj bo naša prva skerb svoje dolžnosti dobro spoznati ino zvesto dopolniti, vsak po svojim stanu.

Slovencom lepsiga ino bolj imenitniga dela ni, kakor *vinograd* obdelovati. *Vinograd Gospodov* obdelovati je moje delo, pa tudi vaša dolžnost meni pomagati, de bo *gorica Lavantinske cerkve*, ki je zdaj meni od Jezusa Kristusa, Gospoda vsih gospodarjev, po njegovih viših namestnikah v skerb izročena, dobro obdelaninu vinogradu podobna, v katerim žlahno tersje lepo raste, dišoče cveči ino obilniga sadja rodi. Pogovorimo se torej prav po domače, kako se bomo apostolskiga dela lotili, de nam pojde veselo ino prav spešno od rok. Le pomislite!

Vsemogočen ino vsmilen Bog je zasadil velik ino imeniten *vinograd*, svojo *sveto cerkev*, na gorico tuga sveta, ki se razlega od sončniga izhoda do zapada. *Ljudje* po boži podobi vstvarjeni so žlahne *terte*. Jezus Kristus, boži Sin ino izveličar človeški je kupil vinograd z svojo predrago rešnjo kervjo, ter ga izročil svojim namestnikom, svetimu *očetu Rimskimu papežu*, svojimu vidnimu poglavarju na zemli, *škofam*, nastopnikom apostelnov, ino *mašnikam*, vučencov Kristusovih nasledvavcam, ker je djal: „Kakor je mene Oče poslal, pošlem tudi jaz vas. Jite po vsim sveti; učite vse narode; učite jih deržati vse, karkolj sim vam zapovedal.“ Mat. 28, 19-20.

Lepa *vinska gorica* vinograda Kristusoviga je *Lavantinska škofija*, ki se po Koroški ino Štajarski deželi razlega, blizo šterkrat sto tavžent duš ima, lepo žlahno tersje, med katerim sim tudi jaz izrastil, si vsake službe poskusil, ino sdaj viši pastirja službo prevsel, naj bi viši hišnik velikiga vinograda Gospodoviga bil. Bog daj, de bi svojo službo zvesto opravljal! — Potreba mi je h timu *dobrih delavcov*.

Kakor je *hišni gospodar* v svetim evangelji zjutraj zgodaj vstal delavcov v svoj vinograd najemat, ravno tak tudi jaz v začetku svoje škofove službe, delavce kličem ino prosim svoje duhovnike ino šolske gospode, stariše, gospodarje in gospodinje, de mi pomagata.

1407/1907

I. Gorico Lavantinske škofije pridno ino dobro okopavati z naukami svete katolske vére. Katira je luč, ki nam sveti v večno življenje. Nar večí bogatija, nar dražej zaklad (šac), nar lepši čast je katolska véra. Ona prinese izveličanje grešnikom, razsvetli slepe, opraviči spokornike, poterdi v dobrim pravične, venča (krona) marternike, ohrani device, vdove ino zakonske v čisti sramožlivosti, nas za nebesa pripravlja, ino nas z angelmi večniga veselja deležne stori. Gotovo bogastvo je, ki nam ga svet nima dati: vuči sv. Augustin. — *Vaš dom*, vi stariši ljubi, naj bo za vaše *otroke*, ki so zlahčne mladike vinograda Kristusoviga *perva šola*, de jih v keršanskim nauki skerbno podučite ino po keršansko redite. Dobra, keršanska reja otrók mi nar več na serci leži. Skos boljši ljudi skerbimo za boljši čase.

Štir pomoge (mitelne) imate, preljubi očetje ino matere, svoje otroke prav izrediti, ki so otrokam toljko potrebne, kakor vam vsakdanjga kruha. *Perva pomoga* dobriga izrejenja je *podučenje*, de otroke vsiga učite, kar je potrebna védeti mladim ljudem, ino se njih letam prileže. Preljube *matere*, ki svoje deca na persih imate, Jezusa ljubiti jih učite, koljkokrat jih dožite, ino jim skerbno pravite, kakor hitro se zčajmajo, kako je tudi Jezus malo dete bil, terpel ino vmerl iz ljubezni do nas. — *Vi očetje*, kdar pèrvi kosček kruha svojmu otroku vrežete, k nebesam mu pokažite, kjer dobrotlivi Oče prebiva ino otroku kruheja da. Kakor se sončni žarki sadja primejo ino ga oromenijo, ravno tako se bo serce otrók, mehko ko vosk, ljubezni božje vnelo, ki jim vse žive dni vgasnila ne bo. Vse človek rad pozabi, vse pozemlesko lahko zgubi, le matern nauk pa očeta svaritev mu ostanela vse žive dni.

Druga pomoga otroke čedno izkrojiti (izrediti) je *posvarjenje*, kedar kaj prekanejo. Iz nevednosti otrok marskaj počne, kar se nespodobi ino storiti ne smé. Matere bistro oko vse zagleda, ino ena sama beseda: *nikar tako! to je gerdo!* ovarje mlado serce velike nevarnosti, ino otroku sveto sramožlivost ohrani. Kakor rudeči roži ojster tern — je Bog nedolžnosti *sramožlivost* varhinjo dal. Skerbite, očetje ino matere, redniki ino učiteli, de mladih ljudi sveta sramožlivost ne zapusti, ino skerbno otroke svarite.

Prip. 29, 15.

„Glaboko vsajena v mladenčevo serce je hudobija, pravi sv. Dub; pa šiba njo bo izpodila.“ Draga reč je torej *šiba strakovavka* per hiši, tretja pomoga; zakaj, kjer strah boži gospodari, tam so bogaboječi, pridni otroci domá. Vsaka keršanska hiša, kjer so otroci, naj dvojno orodje ima: božjo mariro na steni, pa šibo v koti. Kar beseda ne zda, naj šiba pripomore. Srečni otroci, katire mati ino očetje tepejo; ne bo jim ptuja palica pela. Kakor je potreba v vigredi (spo mladi) mešičevje iz drevja trebiti, de se gosence ne izplodijo ino ne razlezejo, pa tudi divje šibe odrezavati, de drevce ne izdivjá, se mora tudi otrok v mladih letih slabih nagonov odvaditi ino pred gerdimi razvadami ohraniti, de se otroka ne lotijo. Kleti otrók pa Bog ovarí! Očtov blagoslov (žegen) otrokam hiše podpéra, materna kletev jih pa podéra. Stariši, ki svoje otroke kolnejo, jim srečo zakolnejo; za to je toljko ljudi nesrečnih.

Zapstonj se pa človek vpira, ako mu Bog ne pomaga sosebno v reji otrók. *Šterta pomoga je torej molitva*, de stariši vsak dan otroke Bogu priporočite, naj jim pravično pamet da. Sv. Monika je šestnajst let molila, de je svojimu sinu Augustinu preobernenje izprosila; matere solze ino očeta izdihleji za otroka pred Bogam veliko ceno imajo. Per vsaki sveti maši molite za svoje sine ino hčere, naj jih angel boži vodi po pravi poti. Oj *stariši vi*, očetje ino matere, vi sadunosne drevesa v verti Gospodovim, vi ste moji *pervi pomagavci* v obdelvanji Gospodoviga vinograda. Ne zapustite me ino za dober nauk pa za boži strah svojim otrokam skerbite. Bog ne bo samo iz mojih, ampak tudi iz vaših rok njih duše terjal. Vsako drevo pa, ki dobriga sadu ne prinese, bo posekano ino v ogenj verženo. Sad daleč od debla ne pade; ino kakor stariši, taki tudi otroci.

Mat. 3, 10.

Pa tudi vam *gospodarjam ino gospodinjam*, ki rejenke, hlapce ino dekle imate, priporočim, de jim za keršanski podúk ino za pošteno zaderžanje skerbite. Nikarte, de bi se vam per živini poživinili; saj imajo tudi oni po boži podobi vstvarjeno dušo, za katiro je vsmileni Jezus svojo drago kerv prelil. V imeni Jezusa vam jagneta moje čede priporočim. V imeni pastirja vsih pastirjev jih bom tudi iz vaših rok terjal, de jih odrajtam Njemu, ki jih je moji, pa tudi vaši skerbi izročil.

Človeku, ki po sveti hoče, se doma vsiga potrebniga naučiti ni mogoče; naši mladini je v sedajnih časih tudi šole potreba. Otrokam za šolo skerbeti je naša sveta dolžnost. Slovenci šole premalo obrajtajo, ker dobrote šol premalo poznajo. To je večno življenje, Kristus velí, de ljudje tebe edino praviga Boga spoznajo, ino pa Jezusa Kristusa, ki si ga poslal.“ Kje se pa Bog bolj na tenko spoznava, nja sveta volja lepši razlaga, kakor v šoli per keršanskim nauki? — Kde se otroci gorši učijo Bogu lepo služiti in svete sakramente vredno prijemat, kakor v pravih keršanskih šolah? Ino dokler je človek rad pozabliv, pogosto tudi zapušen, se uči v šoli brati ino pisati; kar je velik boži dar. Dobre bukve (knige) so v žalosti dober prijatelj, ino pismo, od praviga prijatla krez hribe ino doline poslano, je v terplenji žlahtno hladilo, dober svet v dvomi (v cvibli), je v sili pomoč. Kdor vsiga tiga ne zna, je v sedajnih časih sromak; ino nisim še pametniga človeka slišal stariše kleti, de so ga bili v šolo dali; veliko jih pa poznam, ki izdihujejo, de niso v svojih mladih letah v šolo hodili. Naj se vam torej ne mili, kar za šolo daste; nar boljši dota bo vašim otrokam, katire jim nesreča vzela ne bo. Bog sam vé, kamo še otrok pride; ino česar se v mladosti nauči več velja od gotoviga dnarja. Za farnoj cerkvo je šola fare perva dobrota, iz katire vsmileni Jezus kliče: „Najte malim k meni priti ino ne branite jim, zakaj njih je nebeško kraljestvo.“ Matere so z otrócmi h Jezusu silile; oj nikar, de bi vi, ljubi stariši, svojim otrokam v šolo branili, nikarte, de bi otroci iz šole ostajali, se potepali in pohujšali. Skerbno jih neprenehama v šolo pošiljajte. Naj bi bogat gospod v šoli cekine alj pa križovače otrokam delil, gotovo bi imeli otroci čas jiti, clo gonili v šolo bi jih, de bi zlata ne zamudili. Vsak dober nauk pa več velja, ko zlato ino srebro. Potuhe pa otrokam doma nikar ne dajajte, kedar jih šolski gospodje v strahе vzemejo, kar je prav. Vsaka dobra keršanska šola mora biti sadonosniku podobna, v katerim spomladi (v vigredi) priden kmetič skerbno mešičevje obero, kebre otresa ino gosance pogonobi, de mu žlahtniga drevja ne objedó; ternje potrebi, de se mu ne zaraste. Glejte, tako ternje, ino mešičevje so per otrokah slabi nagoni, razvade in svojvoljnost. Ako se za rano ne potrebijo, hitro se zarastejo, de so otroci srovina, gerdi starišam ino učenicam, sebi ino drugim nadloga, vsi deželi nesreča. Ne daj Bog, otrok nespametno zagovarjati. Šola, v kateri se otrokam svojvolja da, kaj ne velja.

Joh. 17, 3.

Mat. 19, 14.

Sir. 30, 8.

Kar očetov dom ino farna šola ne dogotovita v spoznanji božim ino zadržanji keršanskim sveta cerkev dodá v pridgah ino v keršanskih naukih. Ne mudite, ljube duše, besede božje skerbno poslušati, ki ima večno življenje, Le pogledjte pridne bučelice, kako skerbno po leti vsako jutro letijo sebi ino drugim po rožah sladke sterdi nabérat. Tudi vaša duša naj ravno tak skerbna bučelica bo, vsaka pridga ino keršanski nauk ji pa duhovska roža svetiga raja, iz katire željno pije hrano življenja večniga. „Človek ne živi samo od kruha, ampak vsake besede, ki iz božih ust pride. Kdor vas (namestnike moje) posluša, mene posluša; — kdor vas zaničuje, mene zaničuje“ — govori Kristus. Ako ponidama pridgo v Gospodovih dneh zamudiš, le pol cerkvene zapovedi dopolniš, pol pa na dolg ostanješ; kdaj boš drugo pol dopolnil? Skos svoje namestnike sam Bog z vami govori, kedar njegove svete nauke oznanujejo. Kedar vi molite, z Bogam vi govorite. Ako ne poslušate radi bože besede, tudi Bog vaših prošenj vlišal ne bo. — Ne letajte po ptujih zhodih, po cerkvanji ino semnjah; nar ljubši vam naj domača farna cerkva bo. Ovce, ki prerade krog letajo, ino se svoje črede ne deržé, se lahko zgubijo. Za to sveta mati katolska cerkev želi, de se vsako svoje domače farne službe bože derži ino brez vzroka (uržaha) drugam ne hodi. — Glejte, ako bomo tako za dober nauk doma, v šoli ino v cerkvi prav pridno skerbeli, bomo v vinogradah lepih Lavantinskih goric žlahtne mladike ino rodovite vinske terte imeli, ki bojo toljko dobriga sadu svetih čednost ino dobrih del rodile, de bo veselje Bogu ino ljudém.

Mat. 4, 4.

Luk. 4, 4.

III. Žlahtno tersje, dobro okopano je potreba tudi pleti ino ovezati, de dobi šončne luči ino toplote, rose ino mokrote. Nam kristjanam luč je nauk svete vére; toplota pa ino potrebna mokrota nam je posvečjoča gnada božja, ki nam jo usmilen Jezus zaslužil, sv. Duh nam jo pa delí nar prej per svetim kersti; po tem pa per vsih drugih svetih sakramentih, ako jih vredno prejmemo. Posvečjoča gnada božja nam je toljko potrebna pomoč, de ne zamoremo brez nje za večno izveličanje kaj dobriga storiti. Poslušajte, kaj Jezus pravi: „Jaz sim vinska terta, vi ste moje mladike. Brez mene niste kos kaj dobriga storiti.“ — Vsak smerten greh nas Jezusa, naše vinske terte loči, nam prijaznost božjo vzeme, nas delčiče nebeškiga kraljestva v otroke pogublenja premení. Ino kakor mladika, ki se vinske terte ne derži, se hitro posuši, ino bo v ogenj veržena, de zgorí, ravno tako bo z nami,

Joan. 15, 5.

ako v smertnim grehi živimo, ino vmerjemo. Vsmileni Jezus je torej, poprej, ko je v nebesa šel, *zakrament svete pokore* postavil tistim v potrebo, ki so po svetim kersti smertno grešili, ter je dal namesnikom svojim oblast, grešnikom grehe odpušati alj zadržati. Bog je zvest ino pravičen, ter nam hoče grehe odpustiti, ako se jih izpovemo.

Kdaj pa je potreba, k spovedi jiti, ino zakrament svete pokore prijeti? — Ne samo o veliki noči ino o božiči, temuč *ko smerten greh storiš*, hitro h spovedi teci ino pervo nedelo saj izpovedati se ne zamudi. Strašnej stanu ni, kakor v smertnim grehi živeti! Vse molitve ino dobre dela, ki jih v smertnim grehi storiš, nimajo pred Bogam nobene cene. Grešnik čedalje huj v dobrim slabí ino smertna rana njegove duše težej zaceli. Zadosi je eden smerten greh nas vékomaj pogubiti; in kdor v smertnim grehi živi, tako rekoč na pajčini nad peklenkim brezdnam sedi; česar nas Bog ovarji. Le ena sama žilica pokne, ino po grešniku je časno ino večno. Torej vas prosim, škof vaših duš, za svetih pet kervavih ran Jezusovih, če ste nesrečno v smerten greh padli, ne odlagajte spovedi ino hitro se zopet z Bogam spravite.

Naj si pa tudi smertniga greha ne storimo, vender sv. Duh priča, de pravičen sedemkrat na dan pade. Kako lahko grešimo v malim mi vsi? In mali grehi, naj si nam ravno posvečejoče gnade celo ne vzemejo, nam jo vender pomanjšajo ino storiijo, de človek v dobrim omaguje, kakor se mladika suši, kedar njo začne červ jesti. „Čudno je slišati, pa vender si upam reči, de bi se skoraj bilo malih grehov več bati, kakor velikih, pravi sv. Krizostom; zakaj smertnih grehov se vstrašimo samih na sebi, mali nas pa lahko v hudo zaziblejo; ino kedar jih malo obrajtamo, se jih duša ne brani. Iz malih grehov pa hitro veliki izrastejo.“ Poglejte, kako potreba nam je svojo vest *tudi malih grehov pogosto očistiti*, čolnič življenja našiga malih kamencov izprazniti, de se nam ne potopí. *Vsake kvatre, v nevarnih letah tudi vsakiga mesca h spovedi hitimo*; saj tudi pridna dekla pogosto hišo pomete, če se ji koljkaj nasmetí, ino skerbna gospodinja perilo opere kakor hitro se zamaže; mi bi pa ne čedili svoje vesti? Posebno vredno ino pobožno se naj *velikonočna spoved opravlja*. Za to je *izprašovanje pred velikonočjo*, de duhovski pastirji svoje ovčice presodijo, ali so dovolj podučeni kristjani ino vredni sveto veliko noč z Jezusam obhajati, ino jih podučijo v tim, kar jim pomanjkuje. Kdor se *velikonočnemu izpraševanju* vmika, velikonočne spovedi po redi ne opravi ino sam sebe goljfa. Pokorno ino skerbno torej, ljube duše, k velikonočnemu izpraševanju hodite, de vam bo vesela ino izveličanska vsaka velika nedela.

De se pa z Jezusam, mi mladike z svojo vinsko terto po bitji združimo, nam je postavil on, ki svoje ljubi do konca, nar svetejši *zakrament, presveto rešnje Telo*, svoje pravo meso ino kerv v znamenje ljubezni, v kateri med nami v podobi kruha na altarji živi, ter pravi: Glejte, jaz sim z vami do konca svetá. Balite k meni vsi, ki terpite ino ste obloženi, jaz vas hočem poživiti. Kdor zavživa moje telo, ino pije moje kerv, ostane v meni ino jaz v njem.“ Z velikim poželenjam je hotel Jezus velikonočno jagnje z nami jesti; mi smo pa radi toljko merzli, ino po redko, pa še tistokrat slabo pripravleni, gremo k misi nebeškiga kralja.

Kaj pa nam je potreba vredno pristopiti h svetim obhajilu? — Ni nam potreba srebra ne zlata, ne žide ne tenčice; le *šter reči* si oskerbimo: *čisto serce, pobožno dušo imajmo, na trupli teši ino čedno oblečeni bodimo*. Če pa za to ne skerbimo, nismo pravi kristjani. — *Koljkokrat nam je pa dobro ino potreba, k svetimu obhajilu jiti?* Pogoje ko je, ako le vredno, boljši bo, kakor vam spovednik naročijo. Ne po svoji glavi letati, ne opušati; zastopnimu duhovskimu očetu se izroči. Ako pa vsakiga mesca alj clo vsakih osem dni k sveti boži mizi pristopiti želiš, imaš po nauki svetega Franciška *Žalezja brez smertniga greha* biti, pa tudi *dopadenja do malih grehov ne imeti*. Tvoja *ljubezn* do Jezusa mora biti tvoja *gospodinja*, ino tvoje življenje svetla luč poterpežljivosti ino zvestobe, de bojo ljudje videli tvoje dobre dela ino hvalili Očeta, ki je v nebesih. — Kakor kristjani mizo božo opušajo, v keršanski ljubezni pėsajo. Za to sveta mati katolška cerkev opomina, prosi ino priporoča skoz vsmilenje našiga Boga, naj kristjani skerbijo ta nebeški kruh prav pogosto, vredno prijeti, ter škofam ino mašnikom naroča ravno to verne učiti. Pogosto ino vredno sveto obhajanje vam torej tudi jaz, vaš škof priporočim, vas k sveti boži mizi vabim, ter vas per ljubezni Jezusovi zarotim, de radi ino skerbno sami hodite, pa tudi svoje otroke ino podložne vadite z ljubim Jezusam v presvetim zakramenti prav pogosto družiti se. Ino naj vas ljudje barajo, pokaj toljkokrat k svetimu obhajilu hodite, odgovorite jim, de je povelja Jezusova, volja svete matere katoljske cėrkve, ino pa serčna želja vašiga škofa ta, de terdni

kristjani ne onemorejo, slabi pa močni prihajajo skos gnado ino pomoč nar sve-
tejšiga zakramenta. Ino kakor rože po jutrajni rosi gorši cvetó, mladike v vino-
gradi za pohlevnim dežam lepši rastejo, tako bote v dobrim rastle tudi ve, ljube
duše, neveste Jezusove. Vaše serce bo Jezusov tron, ino vi tempel svetiga Duha.
Dopolnila se bo vam obljuba Jezusova: „Kdor mene ljubi, njega bom tudi jaz
ljubil, in tudi moj Oče ga bo ljubil; in bomo prišli ino per njem prebivali.“

Joan. 14, 23.

Kakor se vinska terta svojiga kola zvesto derží, de nje vihar ne polomi,
tako se mormo deržati Boga tudi mi v veselji kakor v žalosti, v sreči kakor v ne-
sreči: **Z ljubim Bogam nas pa veže sveta služba božja**, katero smo dolžni vsako
nedelo in zapovedan praznik (svetek) spodobno slišati, ino per svetim farnim
opravili v duhi zbrani biti. Šest dni nam je dober Bog dal vse naše posvetne
dela opraviti in truplo oskerbeti, sedmi dan je sebi posvetil, de ga Bogu v čast ino
v izveličanje duše oberremo. Ni dobro prepogosto po zhodih letati, domačo služ-
bo božjo pa opušati. Ni zadosti le kako tiho mašo vjeti, besede božje pa ne sli-
šati. Ni prav se o nedelih ino praznikah po ošterijah potikati, rajati, alj v slabe
tovaršije zahajati. Grehi ob svetih dneh storjeni so za toljko večí. Greh je v ne-
delih ino zapovedanih praznikah po cesti težko voziti, brez vse sile ino dopušenja
za posveten dobiček delati. Dajte Bogu, kar jé božiga, ino bo tudi Bog dal, kar
je vam potrebna.

III. Mojs. 23,
§ 3-4.

Vsak skerbni **gospodar v saboto večer** po roženkranci svoji družini naróči,
kdaj ino kamo naj k službi boži gre, pa tudi vkaži, kako se naj otroci ino družina
h keršanskimu nauku verstijo. Kdor pa za varha doma, alj bolén v cerkvo ne
more, vzemi doma ob časi službe božje molitvine bukve (knige) alj pa roženkranc
v roke, se na stran farne cerkve oberni, se v duhi z keršansko sosesko združi, ino
kleče alj stojé, če moreš, svojo službo opravi. Dober Bog bo tebe tudi doma
vlišal. Kedar pa v cerkvo dojdeš, združi se z svojimi bratami ino sestrami. Moli
na glas, kedar molijo, z njimi poj, ako pojejo. Spomni se, de pred živim Bogam
stojiš, ki te vidi ino sliši; de nar viši Gospoda ne žališ, ampak zahvališ za vse, kar si
prijél, ino prosiš, česar potrebuješ, de blagodarvan na svojo dom greš.

Vsako **nedelo večer** gospodar svojo družino izprašaj, kaj so pridgvali, kaj
se oni per keršanskim nauki naučili? Kar eno ne vé, naj drugo pové, de bote séme
božiga nauka v zemljo svojiga serca skerbno pozhranili ino z molitvijo pomočili.
Tako vam boje dnevi Gospodovi k izveličanju; po tem pa tudi delavniki srečni
ino veseli.

Kakor nam pa dober Bog vsak dan sape ino življenja, živeža, obleke ino
vsiga potrebniča, da, dajmo tudi mi Bogu majhen **dar vsakdanje molitve**. Naj si
ravno veliko moliti ne vtegneš, saj dober namén (dobro majningo) sjutraj stori,
rekoč: Zahvalim te Oče nebeški, de si me nicoj hudiga varval; ovarvaj me tudi
dones vsiga zlega na duši ino telesi, ter mi daj vse k tvoji časti storiti. — In ke-
dar zvečer truden dolgo moliti ne moreš, pred postel poklekni rekoč: Zahvalim
te, Oče nebeški, za vse dobrote, ki si mi jih dal. Odpusti mi moje grehe ino
mi ljubo, lahko noč daj. V imeni božjim naj zaspim, v imeni božjim se zopet
izbudim. — Taka molitvica je zlata vredna, kér nam vse naše dela Bogu prikupi.

Slišiš juternico, **o poldné alj zvečer zvoniti**, ne odlagaj moliti, naj bo na
poti alj pa domá. Tudi **pred jedjo ino po jedi** molite skupej ino na glas. Moli-
tev pravičniga veliko premore; nar močnejši je molitev združena. Zakličite torej
vi gospodarji in gospodinje svojo družino o pravim časi k molitvi, v sredo med nje
pokleknite ino glasno molite z njimi. Angeli bojo vaše molitve nosili pred božje
obličje ino vas varvali. Kjer sta dva alj terje skupej v mojim imeni, sim jaz v sre-
di med njimi, pravi Jezus sam. — Vučite moliti, vi očetje ino matere svoje otroke,
ino iz mladih dni vadite jih. Kdor prav moli, tudi prav živí. Molitev gre gorj,
vsmilenje božje pa dolj. Kdor skerbno moli in pridno dela, svoje dolžnosti dopolni.
Ne dajte otrokam kosilca (froštika) dokler ne odmolijo ino se čedno ne vmijejo;
brez molitve jim ne dajte zaspáti. Česar se človek v mladosti navadí, vse svoje
žive dni zna.

Mat. 18, 20.

Sv. Avgustin.

Kakor izveličanska molitev — tako hudobna ino pogubljiva je **kletev**. Oj de
bi nje nikolj nikjér med vami slišati ne bilo! Kdor kolne, svojo dušo zakolne, uči
sv. Duh. Molitev je ključ nebes, kletev pa pekla. Z jezikam hvaljmo Boga Očeta,
z jezikam kolnemo brata, ki je stvarjen po boži podobi. Per vas, bratje, ne smo
tako biti, opominja sv. Jakob. Zavežite jezik hudobcu, ki v pričo vas kolne, de
Bog žalén ne bo. Vpričo otrok nikolj ne zakolnite, de se kletve ne naučijo.

Sir. 21, 30.

Jak. 3, 9.

Sir. 3, 11.

Kletev materé otrokam hiše podera, ino otroci, ki jih starejši kolnejo, srečni nikolj ne bojo. V nebesih izvoleni Boga hvalijo, pogubljeni se v pekli preklinjajo; z katerimi v življenji deržiš, k tajistim po smerti prideš. Kletva žali Boga, pohujša bližniga ino nas pogubi. Kar nam molitva pripravi, nam kletev zapravi. Bog nas varji kletev!

III. Lepo okopano ino čedno *ovezano tersje* se mora skerbno pleti, de ga ternje ino zel ne prerasteta; pa tudi *varvati*, de ga zverina ne zatere ino ne pokonča. Ravno tak potreba varvati je pred vsim drugim *mladih, nedolžnih ljudi, oni so rahle oke*, katire slana zapelivosti hitro omori. Varujte stariši, gospodarji in gospodinje svoje domače *prevzellive gizdosti* (oferti). Gizdost je dober kup, prelepa obleka pa draga; ona veči del ljudi ob božje dopadenje, pa tudi ob premoženje dene. Vsakter se naj po svojim stani ino premoženji nosi. Ko se je svoje dni mogočen kralj Cirus ženil, so na njegovo vkazo iz vsih dežel pred nja dekleta prišle prav bogato oblečene, ki so upale njemu dopasti; pa mu nobena ne dopade. Poslednič vglada za drugim pohlevno devico, preprosto, pa vender čedno oblečeno, ter ji roko podá ino njo pred druge postavi, rekoč: „Pošteno devico hočem za ženo, ne pa gizdastih oblačil;“ ino vse druge osromotene k domu pošle. Ravno to bo tudi nebeški kralj storil. Nar gorši oblačilo tisti imá, ki si ga doma pripravi. Kdor preveč za oblačilo trupla skerbí, lahko na oblačilo duše pozabi. Gizdost alj ofert v noši je den denašni nar huj vjima, pa tudi velika pregreha. Ne dopustite mladenčam se *tobaka* privajati; tobakaja je med nami nekaka kužna bolézn, polna škode ino nevarnosti.

Prip. 29, 31, 32.

1. Kor. 6, 10.

Varujte se *kužniga žganja*, ki ga slepi ljudjé ko vodo pijejo, dušo zalijejo ino truplo zažgejo. „Taka pjača gladko teče, poslednič pa pikne ko gad,“ uči sv. Duh. Pjanost je gladka steza v pogublenje; ino pjanci nebeškiga kralstva ne bojo posedli, sv. Pavl priča. Pa tudi v vini je nečistost. „Keršanski človek se mora posebno dveh reči varvati, uči sv. Anton pušavnik, nečistosti na trupli ino pa posvetne časti.“

Modr. 4, 1.

Varujte se *prešestvanja ino vsiga nečistiga djanja*; ono je rak, ki v sedajnih časih človeški rod je. Nečistost je široka cesta, ki v pekel peljá, ino strašno jih je, ki po njej hodijo. Oh drage duše Kristusove! nečistosti varjte se. Zapelivci ino pa ponočvavci so dereči volki in pomagavci peklenškiga satana. Ne imejte jih med sebo, de vam nedolžnih ljudi ne pohujšajo. Pregreha nesramnih del zemljo pokriva, ino nečisto djanje vpije v nebo za mašvanje. Prosim vas torej ino zarotim per izveličanji vaših duš, vi očetje ino matere, v sveti sramožlivosti svojo mladino ohranite, naj ne vidjo ino ne slišijo, kár bi nedolžnim sercam škodo storilo. *Sveta sramožlivost* varje nedolžnost. „In kako lep je čist rod v svoji svetlosti. Njegov spomin je večer, ker per Bogu ino per ljudéh znanje ima.“

Prip. 21, 28.

Varujte se *laži ino vsake zvijače*; mož beseda naj bo per vas doma; tat ino lažnivec sta si brata ino lažnive usta dužo vmorijo. Otroci ki lažejo, slabo kažejo ino zaslužijo oestro strahvani biti: „Bog hoče od vsakiga človeka, po nauki sv. Antona trojno imeti: Pravo vero iz vse duše ino iz celiga serca, v besedi resnico ino pa čistost življenja.“

Mat. 5, 4, 9.

Varujte se *tožb ino pravd*; one so kervave sovražnice keršanske ljubezni, ino v soseski veči nesrečo storijo, kakor ogenj. Vselej je bolje kratka sprava kakor pa dolga pravda. V tožbah ljudjé izdivjajo, v pravdah obožajo, ino vinograda toča nikdar toljko ne zatere, ko pravda hišo. Izveličani so krotki, zemljo bojo posedli; izveličani so mirni, otroci boži bojo imenovani.

Hebr. 13, 17.

Radi imajte svoje dušne pastirje, vbogajte radi svoje duhovske očete. Oni čujejo nad vami ino bojo za vaše duše odgovor dajali; naj to z veseljam storijo, ne pa zdihvaje; to bi ne bilo dobro za vas. Varujte se pa *krivih prerokov*, ki vas slabih reči, krivih vër ino praznih molituv učijo, ter vam naročajo posebne poste ino pobožnosti, katirih sveta katoljška cerkva ne spozná. Take, na videž še toljko sveteče reči so ljuljka med pšenico. Gorjé mu, kdor se na nje zanaša; one so goljufen dnar, z katerim ne sméš na svetlo. Pravovérni kristjan le *troje učenike* posluša: *sveto pismo*, ki se nam bere, *sveto katoljško cerkev*, ki nas po namestnikah svojih uči, ino pa *svojiga dobriiga spovednika*. Kdor se tih trojnih učenikov derži, si ne bo vgrešil.

Pokorni bodite svoji *deželski gosposki*, katiro je Bog postavil vam za pravico, hudobnikam pa v strah. Kdor se gosposki zoperstavi, se Bogu vstavlja, ino njega bo Bog. Dajte vsakimu, kar mu gre, dacjo, komur dacjo, čast komur čast. Tistim, ki Boga ljubijo, vse v dobro izide. Bog ljubi pravico ino resnico; je pa Bog z nami, kdo bo zoper nas?

Rim. 13, 1-
Rim 8, 31.

Lepa vinska gorica je *Lavantinska škofija*, drag vinograd Gospodov; pa še lepši bo, ako ga pridno obdelavamo, kakor sim vam povedal. Mi bomo sadili ino polivali; Bog bo pa rast dal, de bomo veseli obilniga sadu za večno življenje, svetih čednost ino dobrih del. Prav lepo vas prosim v imeni Jezusa, storite mi radost, de se vas bom z svetim Pavlam pohvaliti mogel rekoč: „Vi ste moje veselje, in moja krona.“

I. Kor. 3, 6-7.

Filip. 4, 1.

Ako Bog zdravje da, vas bom *pogosto objiskal* ino pogledal, kako kaj vinograd vaše fare kaže; ali se mladenči ino deklice čedno nosijo, možje ino žene pošteno zaderžijo, ali se starčeki ino babele skerbno pripravljajo za dolgo večnost? — Kako hočete naj k vam pridem z šibo, alj pa z ljubeznjo v duhu krotkosti? Oj nikar, de bi namesti žlahtniga grozdja svetih čednost Gospod vinograda le ternje najdel, nam vinograd vzel ino drugim dal, ki bi mu odrajtali obilnej sad v svojim časi.

I. Kor. 4, 21.

Jz. 5, 2.

Objiskal bom skerbno vaše otroke, ino pogledal, kako óke poganjajo, ali mladike lepo kažejo, ali bojo pridni, bogaboječji kristjani. Izprašal jih bom, ino videl, kako ste jih kaj podučili, ali so ljubeznivi boži otroci? Oh skerbite, de jih bom vesel! Apostolske roke nad nje pokladal bom, za nje molil, ino Bog sv. Dub jih bo v *zakramenti svete birme* z svojimi darami napolnil. Pohvalil bom pridne, pa tudi pokregal slabe kristjane po oblasti, katero mi je dal On, ki me je poslal, Jezus Kristus. — Tudi vérnim mertvim bom večer mir ino pokoj zapel, ki v Gospodi počivajo, bom dopolnil z božjo pomočjo svojo veliko apostolsko službo, ino oskerbel imeniten vinograd naše Lavantinske cérkve, ako mi bote tudi vi, preljubi, pridno pomagali.

Poglejte, sonce življenja našiga hitro zahaja; den se bo nagnil ino približal večer našiga dela v vinograd: Gospodovim. Ne bo dolgo, ino Gospod poreče svojimu hišniku nas na plačilo zaklicat ino dat vsakimu zaslužen dnar. Blagor meni, blagor vam, ako nam vsakimu veselo poreče: „Dobro tebi hlapec priden ino zvest; ker si bil v malim zvest, bom te čes veliko postavil. Pojdi v veselje svojga Gospoda.“

Mat. 20, 8.

Mat. 25, 21.

Bodite torej pozdravljeni v imeni Gospoda. Vsi sveti vas pozdravijo. Gnada gospoda našiga Jezusa Kristusa, ljubézn božja ino edinost svetiga Duha bodi z vami vsemi. Amen.

II. Kor. 12, 18.

Per svetim Andreji na Koroškim 19. dan maliga Serpana 1846.

